

Sygnatura akt I C 338/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Mrągowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Jerzy Muraszko
Protokolant:	st. sekr. sądowy Teresa Krzynówek

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2014 roku w Mrągowie

sprawy z powództwa D. P.

przeciwko Towarzystwu Budownictwa (...) Sp. z o.o. w M. oraz Gminie Miejskiej M.

o ustalenie

I. powództwo oddać,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego (...) Spółka z o.o.

w M. kwotę 197 zł (sto dziewięćdziesiąt siedem złotych) oraz na rzecz Gminy Miejskiej M. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygnatura akt I C 338/13

UZASADNIENIE

Powód D. P. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanym (...) Spółka z o.o. w M. i Gminie Miejskiej M. wniósł – powołując się na art. 189 kpc - o ustalenie, że „zajmuje lokal Nr (...) przy ul. (...) pod innym tytułem prawnym” (k. 2). Precyzując na rozprawie swoje żądanie wniósł o ustalenie, że ma prawo zajmować lokal do którego został przekwaterowany przez komornika oraz prawo do dodatku mieszkaniowego (k. 43). W uzasadnieniu pozwu oraz na rozprawie podał, że zajmuje obecnie lokal, do którego został przekwaterowany przez komornika na podstawie wyroku eksmisyjnego. Lokal ten nie spełnia jego zdaniem kryteriów lokalu socjalnego, lecz jest pomieszczeniem zastępczym i dlatego odmówił podpisania umowy najmu tego lokalu. Uważa jednak, że skoro został tam przekwaterowany przez organ państwa - Komornika S.wego przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie, to posiada „inny tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego”. Pozwani twierdzą natomiast, że lokal ten zajmuje bez tytułu prawnego i w związku z tym pozwany TBS (...) będący zarządcą domu nie chce potwierdzić wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego, a pozwana Gmina Miejska M. odmawia przyznania takiego dodatku. Ma więc interes prawny w uzyskaniu żądanych ustaleń, ponieważ bez nich nie może otrzymać dodatku mieszkaniowego. Powód wniósł ponadto, by sąd wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego o wyjaśnienie niespójności pomiędzy przepisem art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o dodatkach mieszkaniowych, na mocy którego prawo do dodatku mieszkaniowego przysługuje „innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego”, a punktem 4h załącznika numer 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2001 roku w sprawie dodatków mieszkaniowych, w którym użyto wyrażenia „inny tytuł prawny”.

Pozwana Gmina Miejska M. w odpowiedzi na pozew (k. 27) wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. S.dziła, że powód - wbrew wyrażonemu w pozwie przekonaniu – nie posiada żadnego tytułu prawnego do lokalu, w którym obecnie mieszka w związku z wykonaniem przez komornika sądowego orzeczonej wobec niego eksmisji. Tytułem takim byłaby umowa najmu lokalu, bądź akt notarialny potwierdzający jego własność, lecz takowych powód nie przedstawił. Tytułem prawnym z całą pewnością nie może być wyrok sądu eksmitujący powoda z jego dotychczasowego lokum z przyznaniem prawa do lokalu socjalnego chociażby ze względu na to, że poza orzeczonym prawem nie wskazuje żadnego konkretnego lokalu, w którym miałby on zamieszkać.

Pozwany Towarzystwo Budownictwa (...) Spółka z o.o. w M.wie w odpowiedzi na pozew (k. 33) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. Podał, że powód nie wskazał na żadne okoliczności faktyczne lub prawne, które uzasadniałyby żądanie pozwu. Powód odmówił zawarcia umowy najmu spornego lokalu twierdząc, że nie spełnia on parametrów lokalu socjalnego i w związku z tym został komornik w toku postępowania egzekucyjnego przeprowadzonego na podstawie wyroku wydanego w sprawie I C 80/05 przeniósł tam jego rzeczy. Obecnie powód zachowuje się jak posiadacz tego lokalu (dysponuje kluczami od niego, przechowuje tam swoje rzeczy, a nawet częściowo uiszcza opłaty za używanie lokalu), jednakże nie ma żadnego tytułu prawnego do tego lokalu.

Sąd ustalił, co następuje:

Wyrokiem z dnia 6 stycznia 2006 roku Sąd Rejonowy w Mrągowie orzekł eksmisję pozwanego D. P. z lokalu mieszkalnego położonego w M. przy ul. (...), należącego do Zakładów (...) w Kętrzynie oraz przyznał pozwanemu prawo do lokalu socjalnego i nakazał wstrzymanie wykonania eksmisji do czasu złożenia przez Gminę Miejską M. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. Pozwany złożył apelację od tego wyroku, jednakże została ona oddalona przez Sąd Okręgowy w Olsztynie orzeczeniem z dnia 4 lipca 2006 roku (dowód: dokumenty zawarte w aktach sprawy I C 80/05, a w szczególności: powołane wyroki sądów pierwszej – k. 46 oraz drugiej instancji – k. 85).

Po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie o eksmisję Zakłady (...)słu Odzieżowego (...) w K. sprzedały H. T. (1)szewskiemu lokal mieszkalny zajmowany przez D. P.. Nowy właściciel lokalu wystąpił do sądu o nadanie wyrokowi eksmisyjnemu klauzuli wykonalności na jego rzecz w trybie przewidzianym w art. 788 kpc, a Sąd Rejonowy w Mrągowie postanowieniem z dnia 11 lutego 2008 roku wydanym w sprawie I Co 756/07 uwzględnił ten wniosek (bezsporne – vide: adnotacja zamieszczona na wyroku eksmisyjnym – k. 46 akt I C 80/05).

Nowy właściciel lokalu H. T. (2) w lutym 2011 roku skierował do K.nika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie wniosek egzekucyjny, w którym domagał się wyeksmitowania D. P. z zajmowanego przez niego lokalu położonego przy ul. (...). W toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego w sprawie Km 313/11 komornik podjął czynności mające na celu wyeksmitowanie dłużnika do lokalu socjalnego położonego w M. przy ul. (...) wskazanego przez Gminę Miejską M.. Dłużnik złożył skargę na czynności komornika zarzucając (między innymi), że wskazany mu lokal nie jest lokalem socjalnym, gdyż ma „otwarty kibel w kuchni”. Po usunięciu przez zarządcę lokalu miski ustępowej z pomieszczenia służącego za przedpokój i kuchnię sąd rozpoznający skargę dłużnika uznał, że nie ma przeszkód do potraktowania mieszkania wskazanego przez gminę jako lokalu socjalnego i w konsekwencji postanowieniem z dnia 18 lipca 2011 roku skargę oddalił, a Sąd Okręgowy w Olsztynie podzielił to stanowisko oddalając zażalenie dłużnika (dowód: dokumenty zawarte w aktach sprawy I Co 403/11, a w szczególności: postanowienie sądu pierwszej instancji – k. 57 i jego uzasadnienie – k. 65-67 oraz orzeczenie sądu drugiej instancji z uzasadnieniem – k. 92-93).

Kiedy komornik po zakończeniu opisanego wyżej postępowania skargowego podjął dalsze czynności egzekucyjne okazało się, że lokal przy ul. (...) został wynajęty innej osobie, a Gmina Miejska M. pismem z dnia 31 sierpnia 2012 roku złożyła D. P. propozycję wynajęcia innego lokalu socjalnego - położonego w M. przy ul. (...). Pismem z dnia 19 września 2012 roku komornik sądowy – po dokonaniu oględzin lokalu wskazanego przez gminę i stwierdzeniu, że spełnia on wymogi lokalu socjalnego i nadaje się do zamieszkania – wezwał dłużnika do opróżnienia zajmowanego lokalu i przeprowadzenia się do wskazanego lokalu socjalnego do dnia 11 października 2012 roku pod rygorem

przymusowego wykonania obowiązku zawartego w tytule wykonawczym. Dłużnik nie zastosował się do wezwania, wobec czego w dniu 12 paź- dziernika 2012 roku komornik w obecności wierzyciela i przy asyście Policji przystąpił do czynności eksmisyjnych. Drzwi do lokalu były zamknięte, nikt nie reagował na wezwania do ich otwarcia, a wierzyciel nie był przygotowany technicznie do otwarcia swojego lokalu, wo- bec czego czynności zostały przerwane. Do dalszych czynności przystąpiono w dniu 17 paź- dziernika 2012 roku. Komornik kilkakrotnie wezwał dłużnika do otwarcia drzwi, a kiedy nie przyniosło to rezultatu zarządził ich przymusowe otwarcie przez ślusarza. Po wejściu do mieszkania zastano dłużnika, który stanowczo sprzeciwił się prowadzonym czynnościom. Mimo takiego stanowiska dłużnika komornik nakazał opróżnienie zajmowanego przez niego mieszkania. Rzeczy dłużnika zostały przewiezione do lokalu socjalnego i tam złożone, a ko- mornik doręczył dłużnikowi klucze do tego lokalu. Kilka dni przed przekwaterowaniem dłużnik złożył skargę na czynności komornika zarzucając, że zaoferowany mu lokal nie jest lokalem socjalnym, lecz pomieszczeniem zastępczym. Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2012 roku Sąd Rejonowy w Mrągowie oddalił jego skargę stwierdzając, że komornik prawidłowo przeprowadził czynności egzekucyjne oraz przyjmując, że lokal do którego dłużnik został przekwaterowany spełnia wymogi lokalu socjalnego (dowód: dokumenty zawarte w aktach sprawy I Co 910/12, a w szczególności: powołane pismo z ofertą zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego – k. 25, pisemne wyjaśnienia komornika – k. 46-47, powołane postanowienie sądu wraz z uzasadnieniem – k. 48).

D. P. proponowano zawarcie umowy najmu lokalu, do którego został przekwaterowany, lecz odmówił on podpisania umowy uważając, że nie jest to lokal socjalny. Powód nadal mieszka w tym lokalu. Zarządca gminnych zasobów mieszkaniowych TBS (...) obciąża go odszkodowaniem za bezumowne korzystanie lokalu, a on opłaca część należności z tego tytułu. Kilkakrotnie występował z wnioskami o przyznanie mu dodatku mieszkaniowego, lecz gmina wydawała decyzje odmowne. Decyzje te zaskarżał do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w O. oraz Wojewódzkiego Sądu A.- nistracyjnego w O., lecz odwołania te nie przyniosły rezultatów (bezsporne – vide: wyjaśnienia powoda złożone na rozprawie – k. 43-44, pismo TBS (...) w sprawie odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu – k. 40, wniosek o przyznanie dodatku mieszkaniowego – k. 41 oraz prośba powoda do TBS (...) o jego podpisanie – k. 42).

Sąd zważył, co następuje:

Po sprecyzowaniu roszczeń powód domagał się w istocie nie tylko ustalenia – czego żądał w pozwie – że zajmuje lokal przy ul. (...) pod „innym tytułem prawnym”, lecz także ustalenia – czego zażądał na rozprawie - że ma prawo zajmować lokal do którego został przekwaterowany przez komornika oraz że przysługuje mu prawo do dodatku mieszkaniowego. Różnoraki charakter tych żądań sprawił, że każde z nich wymaga odrębnego omówienia.

Zasadniczą przesłanką dochodzenia roszczeń przewidzianych w art. 189 kpc jest istnienie interesu prawnego w usta- leniu przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Powszechnie przyjmuje się (vide np.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15.10 2002 r. II CKN 833/00 – LEX Nr 483288), że brak interesu prawnego zachodzi wówczas, gdy powód nie ma jakiegokolwiek potrzeby ustalania stosunku prawnego lub prawa, gdyż jego sfera prawna nie została naruszona, ani zagrożona przez pozwanego. Tymczasem powód nie podał żadnych okoliczności mogących wskazywać, że jego uprawnienie do zajmowania lokalu, do którego przekwaterował go komornik jest kwestiono- wane, a nawet nie powołał się na to, by podejmowane były jakiegokolwiek działania mające na celu pozbawienie go możliwości dalszego korzystania z tego lokalu. Przeciwnie, zarówno z wypowiedzi powoda, jak też złożonych przez niego dokumentów wynika, że jego uprawnienie do posiadania tego lokalu jest od kilku lat honorowane, mimo że odmówił podpisania umowy najmu i nie płaci w pełnej wysokości odszkodowania za jego bezumowne zajmowanie. W tej sytuacji – skoro powód nie wskazał jakichkolwiek faktów świadczących o tym, by zagrożona była możliwość dalszego zajmowania przez niego lokalu przydzielonego mu w toku realizacji wyroku eksmisyjnego, a tym samym nie wykazał interesu prawnego w żądaniu ustalenia, że ma prawo zajmować ten lokal – brak było podstaw do uwzględnienia jego powództwa w tym zakresie i w związku z tym zostało ono oddalone (punkt I wyroku).

Przepis art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity: Dz. U. 2013.966 ze zmianami) stanowi, że dodatek mieszkaniowy przyznaje, na wniosek osoby uprawnionej do dodatku mieszkaniowego, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w drodze decyzji administracyjnej. Z przepisu tego jednoznacznie wynika, że kwestie uprawnień do uzyskania dodatku mieszkaniowego rozstrzygane są w drodze

postępowania administracyjnego. Powód doskonale wie o tym, bowiem – jak sam przyznał na rozprawie – już kilkakrotnie zaskarżał decyzje odmawiające mu przyznania dodatku mieszkaniowego do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w O. i W.kiego Sądu Administracyjnego w O.. Zdawał więc sobie sprawę z tego, że to właśnie te organy - a nie sąd powszechny – są właściwe do ustalania komu przysługuje prawo do dodatku mieszkaniowego. Zgłaszając takie żądanie w toku niniejszego postępowania musiał się więc liczyć z tym, że zostanie ono oddalone. Zaznaczyć przy tym należy, że Wojewódzki Sąd Administracyjny w O. rozstrzygając kwestię uprawnień powoda do otrzymania dodatku mieszkaniowego stwierdził (między innymi), że osoba, która odmówiła podpisania umowy najmu nie jest uprawniona do otrzymania dodatku mieszkaniowego, bowiem w świetle art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o dodatkach mieszkaniowych nie posiada tytułu prawnego do zajmowania lokalu, a ponadto wyraził pogląd, że nie można uznać, iż umowa najmu została zawarta w sposób dorozumiany, skoro przekwaterowanie do lokalu nastąpiło w drodze egzekucji wyroku sądowego, a osoba przekwaterowana odmówiła podpisania umowy najmu (vide: wyrok WSA w Olsztynie z 16.09.2014 r. (...) SA/O. 397/14 – LEX Nr 1513418). Dodać też trzeba, że inicjując niniejsze postępowanie powód nie krył, że chodzi mu o to, by uzyskać orzeczenie pomocne przy ubieganiu się o dodatek mieszkaniowy. Zgodnie zaś z utrwalonymi poglądami orzecznictwa (vide np.: wyrok Sądu Najwyższego z 23.02.1999 r. I PKN 597/98 – LEX Nr 39622) powództwo o ustalenie nie może zmierzać do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu. W tym stanie rzeczy sąd oddalił to żądanie powoda, w którym domagał się on ustalenia, że posiada prawo do uzyskania dodatku mieszkaniowego.

Bezspornym w sprawie jest, że do lokalu mieszkalnego położonego w M. przy ul. (...) powód został przekwaterowany przez komornika. Nie ma więc wątpliwości, że jest uprawniony do faktycznego korzystania z tego lokalu. Nie znaczy to jednak, że dysponuje on tytułem prawnym do tego lokalu, skoro – co sam przyznał – odmówił podpisania umowy jego najmu, mimo że oferta taka została mu złożona. Uzyskanie tytułu prawnego do lokalu może wynikać z szeregu różnych zdarzeń mających oparcie na przykład w przepisach prawa rzeczowego (własność, użytkowanie, użytkowanie wieczyste, służebność mieszkania itp.), prawa spółdzielczego (spółdzielcze lokatorskie lub własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego), prawa rodzinnego (dotyczy to np. prawa współmałżonków do korzystania z lokalu – art. 28¹ krip), czy też różnorodnych przepisach regulujących stosunki obligacyjne (najem, dzierżawa, użyczenie, dożywocie itp.). W każdym jednak przypadku źródłem powstania takiego tytułu musi być pisemne lub ustne oświadczenie woli złożone przez właściciela lokalu jednostronnie lub w formie umowy, albo też orzeczenie sądu lub decyzje organów administracyjnych, z których wynika prawo do korzystania z lokalu. Trudno natomiast uznać, by źródłem powstania tytułu prawnego do lokalu było – jak zdaje się twierdzić powód – przymusowe, dokonane wbrew jego woli, przekwaterowanie do innego lokalu w toku postępowania egzekucyjnego mającego na celu wykonanie wyroku orzekającego eksmisję z wcześniej zajmowanego lokalu. Idąc tokiem rozumowania powoda należałoby bowiem dojść do absurdalnego wniosku, że także dłużnicy przymusowo eksmitowani do noclegowni, czy schroniska w trybie postępowania egzekucyjnego przewidzianego w art. 1046 § 4 kpc także uzyskują tytuł prawny do tych pomieszczeń, do których zostali usunięci. Mając na uwadze podniesione okoliczności sąd uznał, że brak jest podstaw do stwierdzenia, że powodowi przysługuje jakikolwiek tytuł prawny do zajmowanego obecnie lokali i w konsekwencji oddalił także to jego żądanie, w którym domagał się on ustalenia, że przysługuje mu „inny tytuł prawny do lokalu”.

Zgodnie z poglądami orzecznictwa przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego przez sąd na podstawie art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 roku o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. nr 102 poz. 643 ze zmianami) wchodzi w rachubę, gdy to sąd, a nie strona, poweźmie wątpliwości co do zgodności aktu prawnego z konstytucją RP (vide np.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18.03.2010 r. IV KZ 8/10 – LEX Nr 843937). Przy rozstrzygnięciu sprawy niniejszej sąd nie dostrzegł niespójności między wskazywanymi przez powoda przepisami, ani nie podzielił jego poglądu jakoby były one następstwem błędów popełnionych na etapie procesu legislacyjnego przez – jak to powód określił w uzasadnieniu pozwu (k. 3) - „infantylnego prawnika”. Stąd też wniosek w tym zakresie nie został uwzględniony (k. 44).

Powód przegrał sprawę, a fakt ten spowodował obciążenie go kosztami procesu (art. 98 § 1 i 3 kpc), obejmującymi wynagrodzenie pełnomocników pozwanych ustalone według stawki minimalnej oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa (punkt II wyroku).